

Sygn. akt III AUa 6/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Sylwia Zawadzka	

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2018 r. w Lublinie

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 10 listopada 2017 r. sygn. akt VIII U 1072/17

oddala apelację.

Jacek Chaciński Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 6/18

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 8 marca 2017 roku odmówił W. K. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu podano, że na dzień 1 stycznia 2009 roku wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej co najmniej 15 lat. Wnioskodawca nie przedłożył bowiem świadectw pracy, z których wynikałby ten rodzaj zatrudnienia w latach od 1 marca 1988 roku do 28 lutego 1993 roku oraz od 1 maja 1993 roku do 14 października 2005 roku.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł W. K., zaskarżając ją w całości i domagając się jej zmiany poprzez przyznanie emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, że w latach od 1988 roku do 14 października 2005 roku pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako pilot.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 10 listopada 2017 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił W. K. prawo do emerytury pomostowej od dnia (...). Sąd Okręgowy ustalił, że W. K., urodzony dnia (...), wniosek o przyznanie emerytury pomostowej złożył(...). Do wniosku załączył m.in. świadectwo pracy wystawione w dniu 17 października 2005 roku przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ś.. Z dokumentu tego wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w wymienionym przedsiębiorstwie od 19 maja 1986 roku do 14 października 2005 roku jako pilot. Pracodawca wskazał w tym dokumencie, że w dniach od 1 marca 1988 roku do 14 października 2005 roku pracował stale i w pełnym wymiarze, wykonując prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (Dz. U. nr 8 z 1983 roku, poz. 43), wymienione w Dziale II, pkt. 1 wykazu B. Przed zatrudnieniem w wymienionej spółce wnioskodawca od 1 października 1981 roku do 11 marca 1986 roku studiował na Politechnice (...), gdzie ukończył studia na Wydziale (...). W. K. jako pilot pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Z kolei od 1 marca 1993 roku do 9 maja 1993 roku przebywał na urlopie wychowawczym (2 miesiące i 9 dni). Po 14 listopada 1991 roku wnioskodawca przebywał na zwolnieniach lekarskich przez 5 miesięcy i 9 dni.

Powyższy ten faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt ZUS, akt osobowych oraz zeznań wnioskodawcy w trybie art. 299 k.p.c. Stan faktyczny bowiem nie był generalnie sporny między stronami, kwestię sporną natomiast było to czy wnioskodawca w tak ustalonym stanie faktycznym spełnia warunki od których ustawa o emeryturach pomostowych uzależnia przyznanie tego świadczenia.

Sąd Okręgowy orzekł, że zgodnie z treścią art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 664) prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;

ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;

osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;

nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy;

W. K. spełnia warunki opisane w treści art. 4 pkt 1-5 i 7 ustawy. Urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku (27 stycznia 1957 roku), ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat (17 lat, 5 miesięcy i 29 dni), ukończył 60 lat (w dniu (...)), ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący, co najmniej 25 lat (21 lat i 26 dni), nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy (z dniem 14 października 2005 roku) oraz przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383).

Kluczową sprawą w przypadku wnioskodawcy było spełnienie przez niego warunku opisanego w treści art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych (wykonywanie po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych).

Z ustaleń poczynionych w toku postępowania wynika, że wnioskodawca prace w szczególnych warunkach wykonywał jedynie do dnia 31 grudnia 2008 roku, natomiast po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał żadnej pracy w szczególnych warunkach. Okoliczność ta została ustalona na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, który to dokument nie budził żadnych wątpliwości Sądu.

Ustawodawca przewidział możliwość złagodzenia wymogu konieczności wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Art. 49 ustawy daje bowiem możliwość ustalenia prawa do emerytury pomostowej osobom które po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywały pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Odstępstwo od zasady wynikającej z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych (obowiązku wykonywania pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 roku) zawężone jest jednak wyłącznie do tych ubezpieczonych, którzy na dzień 1 stycznia 2009 roku legitymują się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych ściśle w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Nie wystarczy zatem wykazanie się na ten dzień wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem konieczne jest także, aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3).

W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze dziś nie może być kwalifikowany w ten sposób. Sąd Najwyższy stwierdził, że nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie niniejszej wnioskodawca nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ wykazane przez niego okresy pracy nie są okresami pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. W. K. wykonywał prace na stanowisku pilota śmigłowca. Nie były to prace zaliczane do okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych, bowiem skarżący pozostawał wówczas w zatrudnieniu jako pilot śmigłowca. Prace wykonywane na tym stanowisku nie są uznawane jako prace w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze przez przepisy ustawy o emeryturach pomostowych, jak również przez przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pierwsza z wymienionych ustaw w załączniku numer 2 pod pozycją numer 1 wymienia prace pilotów statków powietrznych (pilota instruktora), w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w Dziale VIII – Transport, Łączność, w pkt 12 wymienione prace na statkach żeglugi powietrznej oraz prace związane z bezpośrednią obsługą samolotów na płycie lotniska. Tak więc w żadnym z załączników nie ma mowy o pracy pilota śmigłowca, nie będącego statkiem powietrznym.

Te okoliczności oraz fakt niewykazania przez skarżącego okresu ubezpieczenia wynoszącego 25 lat winny zdaniem Sądu decydować o oddaleniu odwołania. Wymienione warunki uszły uwadze Sądu i legły u podstaw zmiany zaskarżonej decyzji.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.4 pkt 2 w związku z art.49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych poprzez ustalenie prawa do emerytury pomostowej osobie niespełniającej wszystkich wymaganych warunków do jej przyznania;
2. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznaniem], że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania emerytury, w tym ponad 15 letni okres pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnym charakterze.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący kwestionował pracę wnioskodawca jako pracę w szczególnym charakterze, ponieważ jego zdaniem pilot śmigłowca nie jest pilotem statku powietrznego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w sprawie był bezsporny - wnioskodawca W. K. spełnił wymienione w art.4 pkt.1 -5 oraz 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 664) warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej - urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., ma okres pracy w szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat; osiągnął wiek 60 lat, ma ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy (łącznie 30 lat, 9 miesięcy i dzień), przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy, natomiast nie został spełniony warunek wymieniony w punkcie 6, albowiem wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Z unormowania tego wynika, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje natomiast art. 49 ustawy, według którego prawo to przysługuje osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała wprawdzie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, ale w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Oznacza to, że art. 49 w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby zainteresowany spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Ustawa o emeryturach pomostowych zawiera szczegółowy wykaz prac uznawanych za prace w szczególnym charakterze – pod pozycją 1 są wymienione „prace pilotów statków powietrznych (pilot, instruktor)”. Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ś. od 1 marca 1988 roku do 14 października 2005 roku pracował stale i w pełnym wymiarze, wykonując prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (Dz. U. nr 8 z 1983 roku, poz. 43), wymienione w Dziale II, pkt. 1 wykazu B – pilot statku powietrznego. Zarówno rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jak i ustawa o emeryturach pomostowych posługują się pojęciem „pilot statku powietrznego” bez szczegółowego wymienienia, czy jest statek powietrzny. Wyjaśnienia tej kwestii należy szukać w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (tekst jednolity Dz.U.2017, poz.959). Definicję

statku powietrznego zawiera przepis art. 2 pkt 1 stanowiący, że statkiem powietrznym jest urządzenie zdolne do unoszenia się w atmosferze na skutek oddziaływania powietrza innego niż oddziaływanie powietrza odbitego od podłoża – a zatem wszystkie obiekty latające (poza latawcem i szybowcem) spełniają te kryteria. Z kolei przepis art. 94 ust. 1 tej ustawy stanowi, że do wykonywania lotów i innych czynności lotniczych są uprawnieni wyłącznie członkowie personelu lotniczego, posiadający ważną licencję lub świadectwo kwalifikacji i wpisani do państwowego rejestru personelu lotniczego lub innego odpowiedniego rejestru prowadzonego zgodnie z odrębnymi przepisami. Według ust. 6 tego przepisu personelem załóg statków powietrznych są m.in. pilot samolotowy, **pilot śmigłowiec zawodowy**.

Wnioskodawca posiadał licencję pilota śmigłowca i wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy pracę pilota śmigłowca traktowaną przez ustawę o emeryturach pomostowych jako praca w szczególnym charakterze.

Wyrok Sądu Okręgowego jest zatem prawidłowy mimo błędnego uzasadnienia odnoszącego się zarówno do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy (wnioskodawca bezspornie legitymuje się ponad 30 letni okresem ubezpieczenia) oraz spełnieniem przesłanki 15 letniego okresu pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych – pracy pilota statku powietrznego.

Z tych względów i na mocy art.385 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.